

Szabadság torzóban

2016 november 23. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Két torzóban maradt szobor, két egymással párhuzamosan futó szabadságküzdelem.

A szuezi csatorna a brit

birodalom gerincveleje.

Bismarck

A magyar „szobrások” a pöffeszkedő sztálint döntötték le, úgy hogy csak a csizmája maradt, míg az egyiptomiak a francia Ferdinand de Lesseps, a csatorna építetőjének diadalt sugárzó emlékművét rombolták le térd felett, hogy ezzel is nyomatékosítsák, saját kezükbe veszik az akkori világ egyik legfontosabb vízi útjának ellenőrzését. A magyarok a szovjet megszállást és a rájuk kényszerített kommunista terrorrendszert akarták lerázni magukról, az egyiptomiaknak a britek gyámkodásából lett végérvényesen elégük.

1956. október 23-án a magyarok kinyilvánították, hogy nem térnek tovább a kommunista diktatúrára és a szovjet megszállást. Szabadságot és nemzeti függetlenséget követeltek. 29.-én Nagy- Britannia és Franciaország Izraellel közösen katonai beavatkozásra szánta el magát Egyiptom ellen. Ez volt a válaszuk arra, hogy Egyiptom állami tulajdonba vette a Szezei csatornát, és ki kívánta vásárolni a korábbi tulajdonosokat.

November 4-én a Magyarországra támadó Vörös Hadsereg katonái közül többen azt hitték a Szezei- csatornához vezényelték őket. Nyilvánvaló volt, hogy a háborúzó katonák egy részének fogalma sem volt arról, hogy a kommunista diktatúra ellen felkelt magyar szabadságharcosok ellen vetették be őket. Sok magyar gondolta és gondolja úgy ma is, hogy a „nyugatiak”, mindenképpen az Amerikai Egyesült Államok, azért nem nyújtottak a magyar szabadság ügyének sem diplomáciai, sem fegyveres segítséget, mert elterelte a figyelmüket a Szezei válság. Az egyiptomiak szerint a szovjetek a magyar forradalom miatt csak késlekedve tudtak a segítségükre sietni, a világ pedig Budapest miatt nem figyelte eléggé az ellenük indított agresszióra. Mindkét állítás igaz, csak nem úgy. A párhuzamosan futó események ugyan megosztották a szélesebb közvélemény figyelmét, a döntés mögött azonban mindkét esetben a szuperhatalmak reálpolitikai megfontolásai húzódtak meg. A magyar szabadságharc sorsát megpecsételte, hogy az USA-nak nem állt érdekében a II. világháborút lezáró európai érdekszférák határainak módosítása. Főleg nem, ha azt egy kis állam kezdeményezi, harcolja ki magának, és nem a szuperhatalmak közötti megállapodások eredményezik. A britek és franciák kiszorítása Egyiptomból, és a közel-keletről, terület és pozíciófoglalási lehetőséggel kecsegtette mindkettőjüket, ami közös, egyeztetett fellépést eredményezett.

A nyugati kommunisták micsoda

pojácák! Ha szólamaikat a

propaganda érdekében hangoztatják,

az még megbocsájtható! De ?k

jobbára hisznek is benne, és ez már

megbocsáthatatlan.

Czeslaw Milosz

1956-ra Európa régi urai sorra veszítették el birodalmuk még megmaradt részeit. Egymás után omlott össze a brit és a francia gyarmati uralom Szudánban, Tunéziában, Marokkóban, Ghánában, Cipruson, Máltán, Algériában, Egyiptomban – egyre újabb érveket szolgáltatva a kommunistáknak és a velük szimpatizáló nyugati baloldalnak a kommunizmus magasabbrendűségéről, erkölcsi fölényéről szót ábrándjaikhoz. Mindennek következtében Európa egykori nagyhatalmainak tekintélye és befolyása zuhanórepülésbe kezdett, amit a Szezei válságban játszott szerepvállalásuk végérvényessé tett. Nagy-Britannia és Franciaország Izraellel közösen önálló, az USA-tól független katonai beavatkozása Egyiptom ellen a bipoláris világ mindkét nagyhatalma, az USA illetve a Szovjetunió érdekeit sértette, ezért együttesen visszavonulásra kényszerítették őket. A szovjetek Párizs és London elleni nukleáris rakétatámadással fenyegeteztek, ami rádöbbsentette az európaiakat arra, hogy az USA támogatása nélkül nem szállhatnak szembe a szovjetekkel. A Szezei kalandból minden szereplő levonta a következtetést. Az angolok azt, hogy soha többé nem lépnek az amerikaiak elzetes engedélye nélkül, amit a mai napig be is tartanak, és amit „különleges kapcsolatnak” becéznek. A franciák azt, hogy az angolok gyengék és megbízhatatlanok és ezért a németek felé fordultak. Szövetségükben nem volt ki az az Európai Unió, amelynek első évtizedeit a francia politikai irányítás és a német gazdasági fölény jellemezte. A magyarok, illetve a szovjet megszállás alatt élő népek megértették, hogy a Nyugat, és különösen az Amerikai Egyesült Államok nem fog ügyük mellé állni, mert csak propagandaeszközként tekint rájuk. Egyiptom jól megjegyezte, mire számíthat az a nép, amelyik szovjet fennhatóság alá kerül.

Nasszer 1956-ban 38 éves volt. Másodszor töltötte be a kormányfői, ezúttal az államelnöki pozíciót is. Széles vállú, magabiztos és nagyratör politikus volt. Határozottan kommunista ellenes, Amerika-barát beállítottságú. Izrael utálta, de a muszlim testvériség ellen is harcot hirdetett. Ez utóbbiak merényletet is megkíséreltek ellene, és bár 8 lövést lőttek ki rá, életben maradt. Egyiptom 1867-ig az ottomán birodalom része volt, utána került brit érdekszférába. A Közel-kelet a 19/20 század fordulóján lett különösen érdekes a britek számára, amikor az olaj, mint a jövő energiaforrása egyre fontosabbá vált. A britek a Shell, az amerikaiak a Rockefellerereken keresztül szereztek pozíciókat a térségben. Az olajkereskedelem feletti ellenérzés érdekében 1875-ben a britek kivásárolták az egyiptomiakat a Szezei csatornát működtető vállalatból. A csatorna feletti rendelkezést a britek kiemelt fontosságúnak tekintették és ezért a brit birodalom alapvető érdekeként azonosították be. Az Attlee kormány mindent feladni szándékozó politikájának időszakában azonban gazdasági erejük és a birodalmuk fenntartásához szükséges elszánásuk egyaránt a mélypontra került. A britek látványos gyengesége mindkét szuperhatalom érdeklődését felkeltette. Annál is inkább, mert az oroszok a krími háború óta nem tudtak pozíciót foglalni a Közel-keleten. Most azonban elöttük is megcsillant a remény, hogy érdekszférájukat errefelé is kiterjeszthetik. Lényeges szempont volt az is, hogy Európa olajellátásának kétharmada a Szezei csatornán keresztül bonyolódott, aminek a fele a britek igényeit fedezte.

1952-ben a britek és az egyiptomiak között annyira megromlott a viszony, hogy fegyveres összecsapásokra is sor került. És bár két évvel később London kötelezettséget vállalt arra, hogy 56 nyarán kiüríti a csatorna menti területet, ahogy közeledett a határidő, az Eden vezette brit kormány egyre kevesebb hajlandóságot mutatott a kivonulásra. Mert az mindenki számára egyértelművé tette volna a brit birodalom megszűnését, valamint geopolitikai befolyásuk és nagyhatalmi presztízsük maradékának elvesztését. Eden és kormánya nem tudott és nem is akart egy olyan világot elképzelni, amit nem féljenek, amiben nem a britek érdekei dominálnak. Az olajtermelő területek és szállítási útvonalak feletti ellenérzés biztosítását az tette kiemelt fontosságúvá, hogy a szén helyét egyre fokozódó mértékben átvette az olaj, a jövő energiaellátása szempontjából tehát a Szezei feletti ellenérzés kulcsfontosságú lett. Anyagi hasznuk is tetemes volt a csatornából, hiszen az 1956-ban áthaladó 115 millió tonna szállítmány 11 millió font profitot termelt, amiből 4,5 millió font illette meg a briteket.

A brit gyámkodást lerázni akaró Nasszert az amerikaiak hintapolitikára kényszerítették. Kezdődött azzal, hogy Egyiptom nem kapott megfelelő fegyverzetet az USA-tól, vásárlási ajánlatát nem vették komolyan, miközben a CIA egy jelentéktelen összeggel, (3 millió dollár kp) nyilván jól dokumentáltan, meg akarta vesztegetni. Így aztán látványosan a szovjetekhez, és kevésbé látványosan a britekhez fordult. Mindketten készségesen a rendelkezésére álltak. A csehszlovák fegyverszállítmányokat jól kiegészítette a britek által küldött nehézfegyverzet, amit aztán a háború folyamán ellenük használtak fel. A britek csak 1956 első felében négyszer annyi fegyvert szállítottak le Egyiptomnak, mint a velük szövetséges Izraelnek, ezen belül ötször annyi repülő és repülőalkatrészt. A John Foster Dulles képviselte amerikai külpolitika annak ellenére sem tette, hogy Nasszer a szovjetek felé fordult, hogy arra fél kényszerítették rá. Amikor Nasszer a csak pár hónapja alakult el nem kötelezettek körében is feltűnt, büntetésből visszavonták az általuk, illetve a Világbank által Egyiptomnak beígért

hitelt, ami az Asszuáni gát megépítéséhez kellett. Lépésükhöz néhány nap elteltével a britek is csatlakoztak. (az USA 56 millió dollárt, a Világbank 200 millió dollárt, a britek 14 millió fontot ígértek.) A szovjetek kaptak az alkalmon: igent mondtak a gát finanszírozására, és ezzel elhárult az akadály a csatorna államosítása el?l.

Az USA élén a második elnöki periódusára készül? Dwight Eisenhower állt. A II. világháború gy?ztes tábornokának legfontosabb munkatársai a Dulles fivérek voltak. Külügyminisztere, a fent említett John Foster, illetve öccse Allen Welsh, a CIA elnöke volt. Allen mindkét világháború alatt Európában dolgozott, a második világháború alatt az OSS svájci rezidenseként. A Dulles család két tagja, a fiúk egyik nagyapja, illetve nagybátyja is szolgált a külügyminiszteri poszton. A presbiter szül?i ház nagy súlyt fektetett a fivérek oktatására, képzésére, világ-és nyelvismeretére. A fivérek már a versaillesi békekonferencián is tanácsadói szerephez jutottak. Foster az akkori elnök, Wilson személyes megbízottjaként jóvátételi kérdésekkel foglalkozott, Allen a határmegállapító bizottság munkájában vett részt. John Fostert, aki jogászként dúsgazdaggá vált, veterán külpolitikai szakért?nek tekintették és Eisenhower elnök er?s embereként számoltak vele. Külügyminiszterként arra törekedett, hogy a demokraták által hangoztatott feltartóztatás politikai doktrínája helyett, az általa erkölcsösebbnek tartott felszabadítás politikája érvényesüljön. „Az USA külpolitikájának több szívre van szüksége”- hirdette. De amikor a szavak helyett tettekre lett volna szükség, mint Berlinben 1953-ban, vagy Magyarországon 1956-ban, visszatért a szavakhoz. Október 24. én 6 óra 7 perckor, Henry Cabot Lodge ENSZ nagykövettel telefonon azon lamentáltak, hogy bevigyék-e a magyar kérdést a Biztonsági Tanács elé. Ekkor mondta: „Aggódok, hogy azt fogják mondani rólunk, hogy amikor a dönt? pillanat eljött, mert a magyarok fellázadtak és készek voltak meghalni, mi szundikáltunk és nem tettünk semmit.” Eisenhower elnök még csak nem is aggódott. Az els? pillanattól kezdve egyértelm?vé tette, hogy esze ágában sincs kockára tenni az egyre kedvez?bb irányba fejl?d? szovjet-amerikai kapcsolatokat. Úgy vélte, ami a magyarokkal történik, az sajnálatos. De ha szovjet-amerikai konfliktus lenne bel?le, az igazi tragédia lenne. A Közel- kelet azonban más eset volt. 1956-ban Szeznél diplomáciai és katonai fenyegetést is alkalmazott annak érdekében, hogy megakadályozza a kommunisták térnyerését a régióban, pont akkor, amikor végre elérkezett a pillanat, hogy ? léphessen a régi gyarmatosítók helyére.

Minden, ami odahaza történik, a világ

ügye. Együtt pusztulunk, együtt

menekülünk.

Márai Sándor

A magyarok a szabadságukért és nemzeti függetlenségükért, az egyiptomiak ugyancsak a függetlenségükért, Izrael a pánarab nacionalizmus ellen, túléléséért, Franciaország Algéria és a többi gyarmatának megtartásáért, a britek a csatorna és rajta keresztül az olaj feletti befolyásuk és ezáltal globális hatalmuk utolsó maradékának a megtartásáért harcoltak. A Szovjetunió közel keleti pozíciókra, az USA a brit örökség átvételére jelentkezett be. A párhuzamosan futó események tehát lehet?séget adtak a két szuperhatalomnak érdekeik egyeztetésére. Ennek eredményeként, az amerikaiak szabad kezet adtak a Szovjetunióknak Magyarországon, cserébe a szovjetek november. 5-én, alig egy nappal a Magyarország elleni támadást követ?en kiálltak Nasszer mellett. Szepilov külügyminiszter az ENSZ Biztonsági Tanácsához fordult, Bulganyin miniszterelnök pedig nukleáris fegyverek bevetésével fenyegette meg Edent, Mollet-t és Ben Guriont. Edennek címzett levelében azt kérdezte, milyen helyzetbe kerülne az Egyesült Királyság, ha egy olyan, sokkal er?sebb fél támadását kellene elszenvednie, aki mindenfajta megsemmisít? fegyver birtokában van? Pont olyanba, válaszolhatnánk, amilyenbe ?k hozták Magyarországot az el?z? napon. A francia, brit, izraeli vezetés hirtelen rádöbbsent, hogy sem rakétaelhárító, sem atomer?vel nem rendelkeznek és ennek következtében védelmi képességük kizárólag az USA katonai erejét?l függ.

November 8-ra Eisenhower kikényszerítette a támadó csapatok teljes visszavonulását. Izraelt a segélyek megvonásával, gazdasági szankciókkal és azzal fenyegette meg, hogy kizárhatja az ENSZ-b?l. November 9.-re az USA tönkretette a fontot, megvonta és az IMF-fel is megvonta a britek hitelkeretét, és olajembargóval sújtotta az Egyesült Királyságot és Franciaországot, amihez Szaud Arábia is csatlakozott. A brit olajvállalatok mintegy 125 millió fontot buktak. Ez volt az USA által a mai napig alkalmazott gazdasági szankciók közül a legsikeresebb és legeredményesebb. Angliában leálltak az autók, akadozott a f?tés. Mindenki számára nyilvánvalóvá vált, hogy a britek és a franciák nemcsak katonailag, de gazdaságilag is teljesen kiszolgáltatottak az USA-nak. Önálló politikai hatókörük nem létezik. Presztízsük, tekintélyük maradáka is odalett. Az els? világháború vége óta féltve ?rztött

titkuk, hogy agyaglábakon állnak, gyengék és erőtlenek, mindenki előtt lelepleződött. Kéksisakos ENSZ békefenntartókat vezényeltek a térségbe, akiknek ez volt az első ilyen jellegű bevetésük. Nasszer, bár minden csatáját elveszítette, megnyerte a háborút. A briteket kiszorították, a csatorna Egyiptomé lett. A gátat finanszírozták az oroszok, Hruscsov még azt is megígérte, hogy pótolja az összes hadfelszerelést, ami a háború alatt odalett. Egyiptom ennek ellenére amerikai érdekszférába került. Erre az 1957. március 9-én meghirdetett Dulles doktrína lett a garancia, ami leszögezte, hogy az USA fegyveres beavatkozás árán is megakadályozza a Közel-kelet kommunista elfoglalását. Kérdés persze, hogy Magyarország cserbenhagyása után ennek az ígéletnek mekkora fedezete maradt. Ha maradt egyáltalán.

A britek a Szezei kaland következtében kiszorultak a közel keletre, a francia gyarmati uralom fenntarthatatlanná vált Algériában. Izrael is nagy árat fizetett. Szezei kalandja miatt az arabok a gyarmatosítók segédcsapataként tekintettek rá.

Magyarország és nyomában a szovjet megszállás alatt álló országok Moszkva és Jalta után újabb leckét kaptak a brit cinizmusból, a francia önzésből, a nyugatnémetek felelősségáthárító mechanizmusából és az amerikai felelőtlenségéből. Adenauer, Ben Gurion, Schuman pedig arra a következtetésre jutott, hogy Európának egyesülnie kell, ha önállóságának maradékát vissza akarja szerezni.

Nagyon próbára tett bennünket

az 1945 utáni világ.

Csoóri Sándor

Az USA egyik világháborúban sem rendelkezett konkrét béketeranggal, vagyis elképzeléssel arról, hol húzódnak a határok, milyen legyen a béke, mi legyen a harcok elűléte után. A második világháborút követően ezért az amerikai és szovjet csapatok találkozása mentén vált ketté Európa. Ennek az esetlegesen kialakult status quo-nak az árszására fél évszázad intellektuális árszítése ment rá. Békefeltételek kimunkálása helyett a feltartóztatásra rendezkedtek be, ami a kialakult erőegyensúly minden áron való fenntartására irányult. Ez a feltartóztatásra koncentráló politikai doktrína az 1953-as berlini, illetve az 1956-os budapesti kihívások hatására egyértelműen defenzívá vált. Mindkét fél visszatérő retorikai toposzként, hasonló megvetéssel utasította el az 1938.-as müncheni konferencia kompromisszumát, és közben szemrebbenés nélkül tett hitet a minden áron való megállapodás politikája mellett. Európa a béke megszállottjává vált. A békés egymás mellett élést, az enyhülést, a keleti nyitást politikáját szorgalmazta. Egyszóval mindent megtett a status quo fenntartásáért, ami azzal járt, hogy a Szovjetunió szabad kezet kapott ahhoz, hogy az általa megszállt területeken a kénye-kedve szerint viselkedjen. Ami a két háború között a pacifizmus volt, az a második világháború után a nukleáris háborút ellenzök mozgalmává szélesedett. Az atomháború ellenes békemozgalmakat szovjet pénzben finanszírozták, és a szovjet érdekeknek rendelték alá. Az 1945-1990 közötti atomkorszak fő állítása az volt, hogy az atomfegyverek totális háborúhoz vezetnek, amelyek eredménye olyan totális megsemmisülés, ami az emberiség kipusztulását eredményezi. Az egyetlen lehetséges válasz tehát a totális béke, más szóval, a mindenáron való béke akarása és megárszése lett. Évtizedeink mentek erre rá. Mindez szakmailag és személyesen is jó biznisznek bizonyult azok számára, akik az egyre nagyobb jólétben lubickolva morális és intellektuális önfeladásuk révén mesterfokra tökéletesítették a felelősségáthárítást. Amiről legtöbbjük a mai napig nem tudott leszokni. A mindenáron való béke és biztonság vakbuzgó híveivé vált európai elit a mai napig ragaszkodik ahhoz a téveszméjéhez, hogy az óriási tömegben felhalmozott tömegpusztító fegyverek a világot nem biztonságosabbá, hanem igencsak veszélyes helyé változtatták.

A nyugati országok szezei kalandja megkímélte a kommunistákat attól, hogy valódi természetük az ázsiai és afrikai népek előtt is végleg lejáratódjon. Magyarország újbóli megszállása és leigázása sokkal nagyobb károkat okozott volna nekik, ha a világ figyelme nem oszlott volna meg Budapest és Kairó között. Az 1956-os magyar szabadságharcosok sorsa azt üzentte: fellázadhatsz, harcolhatsz, de egyedül vagy. Nincs segítség, az USA, a Nyugat, nem áll melléd. Szezei ezzel szemben globális válsággá vált, mert tétje az olaj és a világ egyik legfontosabb kereskedelmi útvonalának ellenárszése volt. Ennek fényében a magyar szabadság ügye egy a kelet-európai táboron belüli, helyi konfliktussá marginalizálódott. A közel keleti amerikai-szovjet közös fellépésért akkor sem tnt túl nagy árnak, hogy a szovjetek szabad kezet kaptak a saját érdekszférájukban. Miért lenne ez másként ma? Csak most Szíria és Ukrajna sorsa a tét.

Schmidt Mária - <http://latoszogblog.hu/>

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következő címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló
